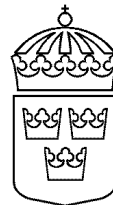


Jordbruksutskottets yttrande

1995/96:JoU8y

Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten
till år 2000, m.m.



1995/96
JoU8y

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 12 och 20 juni 1996 beslutat bereda jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:222 Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, finansiering m.m. jämte vissa motioner, i de delar som berör jordbruksutskottets beredningsområde.

Propositionen

Propositionen innehåller regeringens förslag till vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000.

Regeringen föreslår bl.a. att ett nytt investeringsstöd till jordbruket införs. Stödet skall i princip ersätta det nationella stöd som tidigare kunnat lämnas inom ramen för det s.k. landsbygdsstödet. Vidare föreslås att ett femårigt program för omställning till hållbar utveckling genomförs. Syftet är att genom investeringsbidrag driva på den tekniska utvecklingen samt att skapa sysselsättning främst genom kretsloppsanpassning av byggnader och teknisk infrastruktur. Ytterligare 1 miljard kronor tillförs fjortonde huvudtitelns anslag Investeringsbidrag för främjande av omställning i ekologiskt hållbar riktning.

Motionerna

Utskottets yttrande omfattar – helt eller delvis – följande motioner.

1995/96:Fi115 av Lena Klevenås (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den halvårsvisa avstämningen av den öppna arbetslösheten bör kompletteras med en avstämning av hur omställningen till det ekologiskt hållbara samhället fortskrider,

1995/96:Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om investeringsstöd till jordbruket,

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om program för omställning till hållbar utveckling,

1995/96:Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den ekologiska omställningen som motor för framtidens arbetsmarknad,
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökad utgiftsram för sanering av miljöskadade områden,
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökad utgiftsram för kalkning av försurade sjöar,
11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturvårdsinventeringar,
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om naturbevakare,

1995/96:Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) vari yrkas

30. att riksdagen beslutar om fortsatt anläggningsstöd för salix,
34. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sysselsättning inom jordbruks- och livsmedelssektorn,

1995/96:Fi119 av Karin Falkmer m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett investeringsstöd för jordbruket,
4. att riksdagen avslår förslaget om ett program för omställning till hållbar utveckling i enlighet med vad som anförts i motionen,

1995/96:Fi123 av Anne Wibbe m.fl. (fp) vari yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om programmet för omställning till hållbar utveckling.

1995/96:Fi132 av Gudrun Lindvall (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett program för utveckling av arbetstillfällen inom äggproduktionen i enlighet med riksdagsbeslutet om förbud mot värphönshållning i bur.

1995/96:A49 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

45. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett ökat svenskt utnyttjande av EU:s miljöprogram för jordbruket i enlighet med vad som anförts i motionen,
46. att riksdagen hos regeringen begär förslag till utvidgat stöd till vallodlingen inom ramen för miljöstödet i enlighet med vad som anförts i motionen,
47. att riksdagen hos regeringen begär förslag till förenklade regler för miljöersättningen i enlighet med vad som anförts i motionen,
48. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av effekterna av ett investeringsstöd till animalieproduktion.

Investeringsstöd till jordbruket m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att ett nytt investeringsstöd till jordbruket införs. Stödet ersätter i princip bl.a. det nationella stöd som tidigare kunnat lämnas inom ramen för landsbygdsstödet. Det nya stödet blir ett av EG medfinansierat stöd. Stödet utformas i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2328/91 av den 15 juli 1991 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet. EG:s medfinansiering förutsätts vara 25 % utom i strukturfondernas mål 6-område där en högre medfinansiering är möjlig. Utgångspunkten är att stödet skall ge möjligheter till ökad sysselsättning i glesbygdsområden och möjlighet att förstärka åtgärder för djurskyddet och miljön. Stödet kommer att leda till en ökad sysselsättning inom i första hand byggnadssektorn.

Bidrag får lämnas med upp till 35 % av investeringskostnaden för fasta anläggningar och med högst 20 % för andra slag av investeringar. Genom att bl.a. medel, som tidigare lämnades till jordbruksinvesteringar inom landsbygdsstödet, avsätts för ett investeringsstöd utformat enligt EG:s regler underlättas medfinansiering av framtida investeringar. Stödet finansieras med medel som i dag anslås för landsbygdsstöd. Regeringen avser att i budgetpropositionen för år 1997 återkomma till riksdagen i anslagsfrågan. Stödet bör utformas så att det, liksom hittills varit fallet, huvudsakligen kan lämnas till jordbruksinvesteringar i de sju nordligaste länen. Stöd bör också fortsättningsvis kunna lämnas till kombinationsverksamhet i hela landet av den typ som är stödberättigad enligt 5a-stödet. Stödet bör därutöver kunna utformas som ett instrument för att främja miljö- och djurskyddsinvesteringar och kompensera jordbrukarna för de merkostnader som sådana samhälleligt eftersträvalda investeringar kan medföra. Stöd för sådana investeringar bör kunna lämnas i hela landet. Detta innebär att investeringsstöd enligt 5a blir tillgängligt i hela landet.

Motionerna

Enligt motion Fi118 (kds) yrkande 30 bör riksdagen besluta om fortsatt anläggningsstöd för salix. Stödet till energiskog kan finansieras inom ramen för tidigare anslagna outnyttjade medel till anläggning av energiskog, lövskog och våtmark. Vidare framhålls i motionen att utökad sysselsättning inom jordbruks- och livsmedelssektorn kräver att Sverige använder EU-stöden fullt ut. En generell vällersättning skulle då kunna införas. Den planerade avvecklingen av avbytartjänsten bör avbrytas (yrkande 34). Enligt motion Fi119 (m) yrkande 2 bör ett investeringsstöd för jordbruket genomföras inom ramen för en statsfinansiellt neutral omfördelning av medel från det nationella stödet. Stödet bör utformas med utgångspunkt från samma inriktning och prioriteringar som gäller för den svenska jordbrukspolitiken. Stödet bör vidare utvidgas till de områden som i dag omfattas av LFA-stöd. Enligt

motion Fi132 (mp) bör ett program utarbetas för utveckling av arbetstillfällen inom äggproduktionen i enlighet med riksdagsbeslutet om förbud mot värphönshållning i bur. Enligt motionären måste framtidens äggproducent bli mer småskalig. En inriktning mot mindre enheter kan ge fler arbetstillfällen och stora miljövinster. Regeringen bör inventera de stödformer som finns tillgängliga inklusive de bidrag som kan erhållas från EU. Enligt motion A49 (m) bör riksdagen hos regeringen begära förslag till ett ökat svenskt utnyttjande av EU:s miljöprogram för jordbruket (yrkande 45). Vidare bör regeringen utarbeta ett förslag till utvidgat stöd till vallodlingen inom ramen för miljöstödet (yrkande 46). Regeringen bör även lämna förslag till förenklade regler för miljöersättningen (yrkande 47). Vidare yrkas att effekterna av ett investeringsstöd till animalieproduktion utvärderas (yrkande 48).

Utskottets överväganden

I proposition 1995/96:201 om vissa regionalpolitiska frågor föreslog regeringen bl.a. vissa förändringar av det s.k. landsbygdsstödet som innebar en anpassning av de svenska reglerna för detta stöd till EG:s regler om försumbart stöd enligt EG-kommissionens riktlinjer (96/c68/06). Landsbygdsstöd kan därmed inte längre lämnas till jordbruks- och trädgårdsföretag. I samband med riksdagens behandling av propositionen framhöll jordbruksutskottet att det var nödvändigt att stöd även i fortsättningen kunde utgå till de verksamheter och områden som hittills omfattats av landsbygdsstödet. Utskottet föreslog därför att frigjorda medel skulle tas i anspråk för att betala ut ett särskilt investeringsstöd inom ramen för mål 5a och att regeringen skulle återkomma till riksdagen med ett sådant förslag (1995/96:JoU7y). Utskottet konstaterar nu att regeringens förslag om ett investeringsstöd till stor del sammanfaller med de av utskottet tidigare redovisade synpunkterna. Regeringens förslag tillgodoser i allt väsentligt även motionerna Fi116 yrkande 14, Fi119 yrkande 2 och A49 yrkande 48. Motionerna bör därför inte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Utskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat frågan om ett utökat stöd till vallodlingen inom ramen för miljöprogrammet (se bl.a. 1995/96:JoU17). Ett ökat svenskt utnyttjande av EG:s miljöprogram för jordbruket aktualiserades nyligen även i samband med riksdagens behandling av den ekonomiska vårpropositionen. Härvid framhöll utskottet bl.a. att Jordbruksverket och Naturvårdsverket fått regeringens uppdrag att göra en samlad utvärdering av miljöprogrammet och att utskottet därför inte såg någon anledning att närmare gå in på dessa frågor. Uppdraget, som bl.a. omfattar en granskning av kriterierna för områdesavgränsning för stödet för att bevara ett öppet odlingslandskap, skall redovisas våren 1997. Vidare framhöll utskottet att man ansåg sig oförhindrad att i samband med behandlingen av regeringens kommande budgetförslag senare i år pröva fördelningen på de olika anslagen inom ramen för ifrågavarande utgiftsområde (1995/96:JoU6y). Mot angivna bakgrund avstyrker utskottet motionerna Fi118 yrkande 34 och A49 yrkandena 45 och 46.

Frågan om ett förenklat regelverk för miljöersättningar inom jordbruket är föremål för en särskild översyn inom regeringskansliet. Utskottet anser det

lämpligt att avvakta resultatet av detta arbete och föreslår därför att motion A49 yrkande 47 lämnas utan någon riksdagens vidare åtgärd.

Med anledning av det i motion Fi118 yrkande 30 framförda kravet om fortsatt anläggningsstöd för salix vill utskottet anföra följande. Under perioden 1991/92–1994/95 utbetalades anläggningsstöd motsvarande 10 000 kr per hektar för plantering av energiskog på åkermark. Stödformen infördes som en del av den livsmedelspolitiska reformen (1989/90:JoU25). I dag erhåller odlingen av energiskog stöd genom att det är tillåtet att odla energiskog på mark som är uttagen i träda och samtidigt erhålla full trädesersättning för denna areal inom EG:s system för arealersättning. Detta stöd uppgår till mellan 2 101 och 3 337 kr per hektar beroende på avkastningsnivå i området. Utskottet finner inte skäl att nu ta initiativ till ytterligare stöd till energiskogsodlingen och avstyrker motion Fi118 yrkande 30.

I skrivelse till riksdagen den 22 december 1994 redogjorde regeringen för utvecklingen inom äggproduktionen. I samband med riksdagsbehandlingen föreslog utskottet att den kontrollstation som aviserats till år 1997 borde tidigareläggas till år 1996. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (skr. 1994/95:121, 1994/95:JoU12, rskr. 1994/95:186). I november 1995 erhöll Jordbruksverket regeringens uppdrag att lämna en utförlig redovisning av utvecklingen inom äggproduktionen och en djupgående utvärdering av arbetet med omställningen av nuvarande burhållningssystem. I april 1996 redovisade Jordbruksverket sitt uppdrag (rapport 1996:6). Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen under hösten att lämna sin redovisning till riksdagen. Utskottet anser det inte möjligt att gå närmare in på sysselsättningsfrågorna inom äggproduktionen innan riksdagen fattat beslut om förutsättningarna för denna näringsgren. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion Fi132 lämnas utan någon riksdagens vidare åtgärd.

Program för omställning till hållbar utveckling m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att ett femårigt program för investeringsbidrag genomförs som syftar till att driva på den tekniska utvecklingen samt att skapa sysselsättning främst genom kretsloppsanpassning av byggnader och teknisk infrastruktur. Programmet skall omfatta åtgärder med sysselsättningsskapande, teknikutvecklande och miljöförbättrande effekt bl.a. inom avfallsområdet, va-området samt inom byggsektorn. Även inom vissa andra områden kan åtgärder som syftar till en ekologiskt hållbar utveckling komma att ges stöd inom ramen för programmet. Åtgärderna skall inriktas på projekt som är av pilotkaraktär och som annars inte skulle komma till stånd. Delegationen för ekologisk omställning vid Naturvårdsverket skall fördela medlen. Ytterligare 1 miljard kronor bör tillföras fjortonde huvudtitelns anslag Investeringsbidrag för främjande av omställning i ekologiskt hållbar riktning.

Enligt motion Fi115 (s) yrkande 1 bör den halvårsvisa avstämningen av den öppna arbetslösheten kompletteras med en avstämning av hur omställningen till det ekologiskt hållbara samhället fortskrider. 200 miljoner kronor per år kan vara otillräckligt. I motion Fi116 (v) framhålls att det är omöjligt att förutsäga behovet fem år framåt i tiden. Sannolikt är det samhällsekonomiskt lönsamt med mer än 200 miljoner kronor kommande år. Dessutom är regeringens begränsning till fyra områden tveksam. Kretsloppsanpassningen behövs inom alla samhällssektorer. Till regeringens punkter bör därför läggas energieffektiviserings- och sparåtgärder i byggnader och utveckling i ekologisk riktning vad gäller trafik- och va-sektorerna (yrkande 16). I motion Fi117 (mp) yrkande 4 betonas den ekologiska omställningen som motor för framtidens arbetsmarknad. Hur vi lyckas med omställningen till ett kretsloppssamhälle kommer att vara av avgörande betydelse för ekonomin och arbetsmarknaden. Vidare framhålls betydelsen av en utökad utgiftsram för sanering av miljöskadade områden. För att intensifiera saneringen av miljöskadade områden och avfallsupplag bör utgiftstaket för utgiftsområde 20 Allmän natur- och miljövård höjas med 800 miljoner kronor varav 50 miljoner kronor avser utökad satsning på sanering av miljöskadade områden. Detta skulle ge en avsevärd sysselsättningsökning. Endast i de fall PPP-principen inte kan tillämpas skall bidrag ges (yrkande 9). Vidare framhålls att Kalkningsutredningens förslag (sänkning av kalkningsanslagen från 190 till 80 miljoner kronor per år) är ett steg i fel riktning. Budgetramen bör i stället utökas med 50 miljoner kronor för detta ändamål. Behovet av arbetskraft för försurningsbekämpningen kommer att stiga under kommande år trots utsläppsminskningar (yrkande 10). Enligt yrkande 11 krävs en förstärkning av länsstyrelsernas miljövårdsenheter för att utföra länsvisa naturvårdsinventeringar och revidera naturvårdsplaner. Detta kan beräknas ge 30 årsarbeten till en kostnad av ca 8 miljoner kronor per år. Eftersom plundringen av sällsynta och hotade växter och djur tilltar bör ett system med naturbevakare byggas upp. Naturvårdsverket beräknar att en sådan satsning ger ca 50 årsarbeten till en kostnad av 15 miljoner kronor (yrkande 12). I motion Fi119 (m) yrkas avslag på regeringens förslag om ett program för omställning till hållbar utveckling. Enligt motionären är statliga miljardsatsningar som den nu föreslagna ett uttryck för en förlegad närings- och sysselsättningspolitik. Man inför stöd och bidrag i stället för sänkta skatter och strukturella förändringar i syfte att förbättra näringsklimatet och därigenom skapa förutsättningar för fler nya jobb och fler investeringar i ny miljövänligare teknik (yrkande 4). Enligt motion Fi123 (fp) yrkande 13 finns det all anledning att fullfölja den satsning på ett utökat kretslopp och det successiva införandet av producent-ansvar som inleddes under den förra mandatperioden. Det är viktigt att mandatet för Naturvårdsverkets delegation för ekologisk omställning får en klar innebörd. Det stöd som ges får endast avse progressiva pilotprojekt. Tyngdpunkten bör ligga på att stimulera marknader för ny miljöteknik.

Jordbruksutskottet konstaterar inledningsvis att även bostadsutskottet avgett yttrande över regeringens förslag om ett program för omställning till hållbar utveckling (1995/96:BoU11y) jämte hithörande motionsyrkanden. I yttrandet läggs tonvikten på de delar av programmet som avser åtgärder inom va-sektorn, återanvändning av byggnadsmaterial samt kretsloppsanpassad renovering m.m.

Från de synpunkter jordbruksutskottet har att företräda gör utskottet följande överväganden. Utskottet delar regeringens bedömning att den potential som finns för att skapa sysselsättning inom miljöanpassad verksamhet bör tas till vara och att omställningen till en ekologiskt hållbar utveckling bör påskyndas. Statens naturvårdsverk har i samråd med länsstyrelserna och andra berörda myndigheter i september 1995 gjort en preliminär utvärdering av hittills beslutade arbetsmarknadspolitiska satsningar inom miljöområdet. Slutsatserna i rapporten är övervägande positiva. Mot angivna bakgrund tillstyrker utskottet regeringens förslag om ytterligare investeringsbidrag för en omställning till hållbar utveckling. Därmed avstyrker utskottet motion Fi119 yrkande 4.

Utskottet delar i huvudsak synpunkterna i motion Fi117 yrkande 4 om den avgörande betydelse som omställningen till ett kretsloppssamhälle har i olika avseenden, bl.a. för ekonomi och arbetsmarknad. I samband med riksdagens behandling av den ekonomiska vårpropositionen anfördes att Sverige bör bli ledande i Europa med att systematiskt bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. Miljöpolitiken spelar en central roll i en strategi för ökad sysselsättning. Kretsloppssamhället ger nya jobb och nya företag, och miljösektorn bedöms i dag utgöra ett av de områden som kommer att uppvisa den högsta marknadstillväxten under kommande decennier (se bl.a. 1995/96:FiU10 s. 56). I övrigt konstaterar utskottet att motionen i denna del inte innehåller några preciserade yrkanden utan mer allmänt hållna synpunkter på det nödvändiga i en ekologisk omställning. Som framgår av vad utskottet anført ovan torde det inte föreligga några delade meningar i denna fråga. Motionen avstyrks i den mån den inte tillgodosetts med det anförda.

När det gäller den huvudsakliga inriktningen av det femåriga programmet har utskottet för sin del inga direkta invändningar mot regeringens överväganden. I anslutning till motionerna Fi116 yrkande 16 och Fi123 yrkande 13 bör framhållas att utskottet till stor del uppfattar regeringens redovisning av insatsområden som en exemplifiering som inte bör bli bindande för framtiden. Utskottet ser inget hinder mot att också sådana sektorer som nämns i motion Fi116 kan erhålla stöd. Utskottet delar uppfattningen i motion Fi123 att riksdagens tidigare beslut om kretsloppsanpassning av samhället och successiva utvidgningar av producentansvaret bör vara vägledande i programarbetet. Det är viktigt att investeringsbidragen utnyttjas för ett offensivt och framtäsyftande utvecklingsarbete.

Att programmet redan i inledningsskedet ges en viss långsiktighet i finansieringen måste enligt utskottets mening ses som en fördel. Skulle det vid den uppföljning som Naturvårdsverket har i uppdrag att göra visa sig att det finns skäl att ändra programmet i vad avser omfattning och inriktning får det

förutsättas att regeringen återkommer till riksdagen med erforderliga förslag. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi116 yrkande 16 och Fi123 yrkande 13 i motsvarande del, i den mån motionerna ej blivit tillgodosedda.

Enligt propositionen kommer regeringen att se över mandatet för delegationen för ekologisk omställning så att denna kan administrera programmet. Vidare föreslås att sammanlagt 1 miljard kronor avsätts till delegationens förfogande för det femåriga programmet. Utskottet tillstyrker detta förslag och anser för sin del att delegationen bör få ett ännu tydligare markerat ansvar för fördelningen av medlen. Regeringen bör i budgetpropositionen för år 1997 lägga fram förslag som innebär att delegationen får en självständig ställning och tilldelas ett särskilt myndighetsanslag. Också i övrigt bör delegationen få ställning som statlig förvaltningsmyndighet. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottets ställningstagande innebär att motion Fi123 yrkande 13 i motsvarande del i viss mån tillgodoses.

I anslutning till motion Fi115 yrkande 1 vill utskottet framhålla att det givetvis är viktigt att regeringen regelbundet redovisar för riksdagen hur arbetet med en omställning till ett ekologiskt hållbart samhälle fortskrider. Av både praktiska och principiella skäl är det enligt utskottets mening en fördel om dessa redovisningar även i fortsättningen görs i den årliga skrivelse som regeringen överlämnar till riksdagen angående miljöarbetet under året (senast skr. 1995/96:120). Utskottet utgår således från att det även framdeles kommer att finnas ett underlagsmaterial som åtminstone delvis kan tillgodose motionärens önskemål.

Yrkandena 9–12 i motion Fi117 tar sikte på vissa enskilda anslag i övrigt inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och utgör delvis en upprepning av motionsyrkanden som nyligen behandlats av riksdagen (1995/96:JoU6y, 1995/96:FiU10). Med hänsyn härtill och till den betydande satsning på sysselsättningsskapande åtgärder inom bl.a. miljöområdet som föreslås i propositionen avstyrker utskottet motionen i berörda delar.

Stockholm den 26 juni 1996

På jordbruksutskottets vägnar

Sinikka Bohlin

I beslutet har deltagit: Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Göte Jonsson (m), Leif Marklund (s), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Carl G Nilsson (m), Eva Eriksson (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Eva Björne (m), Gudrun Lindvall (mp), Lennart Brunander (c), Michael Hagberg (s), Berndt Sköldestig (s), Ola Sundell (m), Hanna Zetterberg (v) och Rolf Edlund (c).

Investeringsstöd m.m.

1. Göte Jonsson, Carl G Nilsson, Eva Björne och Ola Sundell (alla m) anser att den del av jordbruksutskottets yttrande i avsnittet Investeringsstöd för jordbruket m.m. under rubriken Utskottets överväganden som börjar med "Utskottet har" och slutar med "vidare åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet har – – – = utskottet – – – (1995/96:JoU6y).

Med Sveriges EU-inträde har en viktig förutsättning för expansion uppfyllts. Det faktum att Sverige inte utnyttjar hela det avtal som framförhandlats med EU utgör emellertid en belastning för lantbruksföretagen. Utskottet anser att Sverige bör öka utnyttjandet av EU:s miljöprogram för jordbruket jämfört med i dag. Sverige utnyttjar endast drygt hälften av den miljöersättning som EU-avtalet ger möjlighet till, vilket gör att svenska lantbruksföretag hamnar i en ofördelaktig situation. Ett bättre utnyttjande av framförhandlade EU-medel skulle både ge flera arbetstillfällen och vara bra för miljön. Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet motion A49 yrkande 45.

Som anføres i motionerna A49 och Fi118 bör stödet till vallodlingen utvidgas inom ramen för miljöersättningen. Riksdagen bör med bifall till motion A49 yrkande 46 och med anledning av motion Fi118 yrkande 34 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför.

Ersättningsprogrammen har gjorts onödigt krångliga och detaljerade. Syftet med miljöstödet är att vi inom ramen för EU-avtalet skall kunna skydda och utveckla värdefulla områden i kulturlandskapet. Krångliga regler på nationell nivå motverkar detta syfte, vilket bland annat visat sig genom att vi inte kunnat utnyttja hela det budgeterade anslaget för miljöersättningar. Reglerna för miljöersättningen bör förenklas inför nästa ersättningsperiod. Mot angivna bakgrund tillstyrker utskottet motion A49 yrkande 47.

2. Gudrun Lindvall (mp) anser att den del av jordbruksutskottets yttrande i avsnittet Investeringsstöd till jordbruket m.m. under rubriken Utskottets överväganden som börjar med "I skrivelse" och slutar med "vidare åtgärd" bort ha följande lydelse:

I skrivelse – – – = utskottet – – – till riksdagen. Det är inte självklart att äggproduktionen i framtiden skall ha samma struktur som i dag. Om djurskyddslagens intentioner skall uppfyllas krävs andra kunskaper för skötsel av höns än de som behövs i dag för att producera ägg från höns som sitter i bur.

Framtidens äggproducent måste bli mer småskalig. En inriktning mot mindre enheter kan ge fler arbetstillfällen. Mindre enheter ger också miljövinster, eftersom stora anläggningar ger upphov till koncentrerade utsläpp av ämnen som är skadliga för miljön. Lokal produktion och distribution minskar miljöbelastningen eftersom transporterna förkortas. Äggproduktion med lägre antal höns per enhet kommer att ge fler arbetstillfällen på landsbygden.

Utskottet anser att regeringen bör inventera de stödformer som finns tillgängliga, inklusive de bidrag som kan erhållas från EU. Regeringen bör vidare utarbeta ett program för hur äggproduktion i enlighet med beslutet att värphöns inte får hållas i bur efter år 1998 skall kunna ge fler arbetstillfällen.

Enligt utskottets mening bör det också finnas en sådan nationell rådgivare för äggproduktion som föreslagits av Jordbruksverket i rapporten Värphöns, kontrollstation 1996. Förutom ren äggproduktion bör även packeri- och distributionsverksamhet, och kanske även förädling av produkten, ingå i inventeringen om möjliga utvecklingsmöjligheter för en decentraliserad äggproduktion. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi132.

Program för omställning till hållbar utveckling

3. Göte Jonsson, Carl G Nilsson, Eva Björne och Ola Sundell (alla m) anser att den del av jordbruksutskottets yttrande i avsnittet Program för omställning till hållbar utveckling m.m. under rubriken Utskottets överväganden som börjar med "Från de" och slutar med "Fi119 yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att förslaget att öka statsutgifterna genom att anslå en miljard kronor för främjande av omställning i ekologiskt hållbar riktning bör avslås. Utveckling av ny teknik påskyndas inte genom politiska program och miljardsubventioner. Industrin för miljöteknik är en av världens just nu mest växande och dynamiska branscher. För att växa ännu mer behöver den konkurrens och generellt goda förutsättningar för företagande och inte miljardsubventioner. Statliga miljardsatsningar som denna är ett uttryck för en förläggad närings- och sysselsättningspolitik med stöd och bidrag i stället för lägre skatter och strukturella förändringar för att förbättra näringsklimatet och därigenom skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen och fler investeringar i ny miljövänligare teknik. Arbetsmarknadspolitik bör inte benämnas miljöpolitik och miljöpolitiken bör inte försvagas med sysselsättningsmål. Ett betydligt mindre belopp än det nu föreslagna hade haft större effekt om det använts för att göra miljöstatsningar inom ramen för EU:s miljöprogram för jordbruket på grund av medfinansieringen. Med det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag i denna del och tillstyrker motion Fi119 yrkande 4.

4. Hanna Zetterberg (v) anser att den del av jordbruksutskottets yttrande i avsnittet Program för omställning till hållbar utveckling m.m. under rubriken Utskottets överväganden som börjar med "När det" och slutar med "blivit tillgodosedda" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets bedömning är det inte möjligt att förutse behovet av omställningsåtgärder fem år framåt, även om det med mycket stor sannolikhet är samhällsekonomiskt lönsamt med mer än 200 miljoner för kommande år. Den utvärdering av det tidigare stödet som planeras till april månad år 1997 kan komma att bringa klarhet i detta. Det finns ett par tveksamheter i regeringens program. Kretsloppsanpassning behövs inom samhällets alla sektorer, och det finns därför ingen anledning att begränsa verksamheten. Utskottet anser också att två områden bör läggas till regeringens förslag, nämligen dels energieffektiviserings- och sparåtgärder i byggnader, dels utveckling av ekologisk inriktning i trafik- och va-sektorerna. Behovet av de angivna åtgärderna är stort och det finns också en stor sysselsättningspotential i dessa åtgärder. Det är också angeläget att medlen inte går till underhåll av

gamla konventionella system. Med det anförda tillstyrks motion Fi116 yrkande 16. Motion Fi123 yrkande 13 avstyrks i motsvarande del i den mån den inte kan anses vara tillgodosedd med det anförda.

5. Gudrun Lindvall (mp) anser att den del av jordbruksutskottets yttrande i avsnittet Program för omställning till hållbar utveckling m.m. under rubriken Utskottets överväganden som börjar med ”Yrkandena 9–12” och slutar med ”berörda delar” bort ha följande lydelse:

Omställningen till ett kretsloppssamhälle måste präglade utvecklingen i alla länder de närmaste decennierna. Både själva omställningsfasen och processer i ett framtida kretsloppssamhälle ger många nya arbetstillfällen som kan ersätta dem som försvinner med den tidigare resursslösande och miljöstörande tekniken.

Vi har en stor mängd äldre miljöförstörrelser att ta hand om. Det finns ca 2 000 kända förorenade platser. Naturvårdsverket uppskattar dock att det totala antalet förorenade platser uppgår till 7 000 stycken. Verket bedömer även att sanering av miljöskadade områden ger indirekta sysselsättningseffekter eftersom utbildning om ny teknik och saneringsmetoder behövs. Utskottet anser att arbetet med sanering av miljöskadade områden bör utökas. Bidrag bör endast ges i de fall någon ansvarig för föroreningen saknas eller då den ansvarige saknar ekonomiska resurser att genomföra efterbehandling.

En annan konsekvens av vår oförmåga att tillräckligt snabbt ställa om till ett ekologiskt hållbart samhälle är försurningen av mark och vattendrag. Restaurering av sjöar och vattendrag liksom behovet av skogsmarkskalkning kommer att vara nödvändig för en lång tid framöver. Behovet av arbetskraft för försurningsbekämpningen kommer enligt utskottets mening att stiga under de kommande åren. Även arbetet med kalkning bör utökas under det kommande budgetåret.

Utskottet anser att länsstyrelsernas miljövårdsenheter bör förstärkas för att kunna utföra länsvisa naturvårdsinventeringar och revideringar av naturvårdsplaner. Detta arbete beräknas enligt utskottets mening ge 30 årsarbeten för utbildade naturvetare.

Plundringen av sällsynta och hotade växter och djur tilltar och därmed ökar behovet av s.k. naturbevarare. I syfte att skydda hotade arter, främst fåglar och sällsynta växter, bör enligt utskottets mening ett system med naturbevarare byggas upp. En sådan åtgärd skulle kunna resultera i ca 50 årsarbeten till en årlig kostnad av ca 15 miljoner kronor.

Med det anförda tillstyrks motion Fi117 yrkandena 9–12.

Särskilt yttrande

Eva Eriksson (fp) anför:

Folkpartiets riksdagsgrupp kommer att koncentrera sitt arbete inför riksdagens extra session den 12 juli på två uppgifter: Dels att förmå riksdagen att anta ett ambitiösare mål för sysselsättningspolitiken än det av regeringen föreslagna, dels att förskjuta tyngdpunkten i det åtgärds paket som kommer att antas genom att verka för fler åtgärder som förbättrar företagsklimatet.

Det nu sagda innebär att jag i första hand tar ställning till de konkreta förslag som regeringen för fram inom jordbruksutskottets område. Den mängd aviseringar och utredningsuppdrag som nämns i propositionerna avser Folkpartiet att återkomma till i motioner under allmänna motionstiden eller när regeringen återkommer med preciserade förslag.

Regeringen föreslår att ett femårigt program för investeringsbidrag genomförs som syftar till att driva på den tekniska utvecklingen samt att skapa sysselsättning genom kretsloppsanpassning. Folkpartiet anser att tidigare beslut om kretsloppsanpassning och utvidgning av producentansvaret i samhället bör vara vägledande i programarbetet. Det är viktigt att arbetet blir framåtsyftande och att tyngdpunkten blir att stimulera marknader för ny miljöteknik. Inom detta område kan skapas nya framtidsjobb som är nödvändiga i ett långsiktigt arbete mot ett ekologiskt hållbart samhälle.